

REVISTA ISRAELITĂ

Apare la 1 și la 15 ale fie-cărei luni

BCU Cluj / Central University Library Cluj

SUMARUL

Articole de fond : Un început de deșteptare ; Ferdinand D. Mocca-
ta ; Antisemitul Eutculescu demascat ; Alungări.—Cronica internă :
Diverse știri și fapte.—Correspondența : Iași.—Cronica externă : Aus-
tro-Ungaria ; Germania ; Franța ; Rusia.—Știința, literatura, bibliogra-
fie : Bine-facerea Israelită la Paris, de Maxime Du Camp.—Varie-
tăți : Averele familiei Rothschild.—Anunțuri.

BUCUREȘTI

Redacțiunea și Administrațiunea

STRADA MIRCEA-VODA 12

PRETUL ABONAMENTELOR

Pentru un an 14 lei }
Pentru 6 luni 7,50 } Pentru toată țara

PENTRU STRAINATATE :

Pe an : 20 franci
Pe 6 luni : 10 franci

Prețul unui număr : 1 leu

ANUNCIURI 50 bani linia

REVISTA ISRAELITA

Un început de deșteptare

«Unirea face puterea» este o zicătoare vechiă, dar și adevărul pe care îl exprimă este vechi ca lumea. Orî de câte orî o adunare de oameni întreprinde ceva, pe orî și ce tărâm de activitate omenească, dacă nu sunt însuflețiți de spiritul de unire, întreprinderea este d'inainte condamnată la o peire sigură mai mult sau mai puțin depărtată, dacă nu la o neisbândă chiar în germene.

Tăt această nenorocită lipsă de unire este cauza pentru care de mulți ani, toate așezămintele israelite din București se află în starea cea mai miserabilă¹⁾ și sub amenințarea zilnică de disparițiunea completă, precum asemenea tot pentru acest cuvânt ne lipsesc cu totul două

„Revista Israelită“, Anul II, No. 19.

1). Că reorganizarea Comunității e indispensabilă, nu încapе îndoială. Argumentul acesta însă, că școala, spitalul și Asilul, se află în cea mai miserabilă stare, e slab; căci aceste instituțiuni sunt azi cu mult mai bine administrate și asigurate de cât orîcând au fost. Făcînd abstracțiune de Asil, care este o creațiune cu totul nouă, și care dispune de suficiente mijloace spre a se întreține, putem afirma că școala și spitalul în timpul, când au avut epitropia și o Comunitate organizată, n'au fost în acea stare înfloritoare, ca astăzi. Ceea ce le lipsește este că nu corespund pe deplin trebuințelor locale și necesitează o complectare. Dar așa, cum sunt astăzi organizate și conduse, se cer sume relativ neînsemnate, ca existența lor să fie așa de asigurată ca existența noastră proprie, a tuturilor Israelitelor din țară.

instituțiunii de cari avem cea mai urgentă necesitate : o școală de fete și o școală de meserii.

Școala de băeți și spitalul, a căror existență este de cel mai vital interes pentru noi, față cu nouile regulamente școlare și cu dificultățile adesea neînălăturabile de admitere de bolnavi israeliți în spitalele române, duc o viață din cele mai penibile, aș o situația din cele mai precare. Ba ele ar fi dispărut de mult fără neobosita și desinteresată activitate a câtor-va oameni de bine dintre coreligionarii noștri.

Un număr foarte însemnat de băeți israeliți au rămas afară din școlile publice și lipsiți prin urmare de or-ce instrucție, căci unica școală publică israelită de băeți, pe care o posedăm, este departe de a putea primi pe toți.

De altă parte din cauza lipsei totale de școli israelite pentru fete, imensa majoritate a copilelor israelite crește în ignoranța cea mai completă, cele mai multe abia știu să scrie și să citească. Acestea împreună cu faptul și mai grav că cresc sêlbatece fără ca să fi auzit vre-o dată din gura vre-unui profesor respectat cuvinte de morală, precepte de purtare și elemente de religiune fac,—trebuie să avem curagiul s'o spunem,—că nu pot rezista multiplelor curse peste cari dau la or-ce pas, că sunt lăsate fără nici o apărare morală față cu tentațiunile ce li se oferă și cari le aruncă în cele după urmă în brațele desfrânării și ale miseriei.

Cea-ce am spus despre capitala țarei este adevărat și pentru cele l'alte orașe mai mari ale țerei.

Ei bine, o asemenea stare de lucruri nu se mai putea îngădui fără riscul de a cădea atât de jos încât or-ce măsură de îndreptare să devie imposibilă.

Căți-va bărbați, membrii ai Comitetului templului coral, alarmați cu drept cuvânt de pericolele cari ne amenințau și înțelegând că cu mijloacele întrebuintate

până acum nu se poate ajunge la nici un rezultat, aŭ avut fericita inspirație de a lua inițiativa pentru fondarea unei societăți care să fie chemată de a umplea golul creat prin lipsa unei Comunități regulate.

Spre acest sfârșit,—conduși negreșit de justa idee că la o asemenea operă toți trebuie să fie chemați de a conlucra,—aŭ invitat toate casele de rugăciune din capitală de a trimite delegați pentru ca cu toții împreună să se consulte asupra modului cum această societate trebuie să fie alcătuită.

Am avut atunci adâncă mângăere sufletească de a vedea că această idee a provocat pretutindenți resunetul cel mai puternic și că la prima întrunire un număr imponent de tineri ai diferitelor sinagogi aŭ urmat apelului ce li se adresase.

Imediat un comitet provisoriu a fost ales cu misiunea de a elabora un proiect de statute; acest comitet 'și a îndeplinit însărcinarea și deja Sămbăta în 24 crt. delegații tuturor sinagogilor aŭ fost invitați la o adunare plenară pentru construirea definitivă a societății căreia i s'a dat de titlu numele: societatea cultului Israelit (rit occidental) din București.

Dar fiind că din 26 de sinagogi numai 17 aŭ fost reprezentate, s'a hotărât a se amâna ședința pe zioa de Sămbătă 31 corent.

Așa stău acum lucrurile.

Ca în tot-d'auna s'aŭ ivit și de astă-dată oare-și car dificultăți pornite chiar din rëndurile coreligionarilor noștri, dar aceste câte-va glasuri isolate vor trebui în cele de pe urmă să tacă înaintea voinței masei Israelitilor din București care dorește cu or-ce chip fondarea acelei societăți.

Societatea chiar constituită definitiv, actuala organizație și administrație a școalei, spitalului, asilului, etc. rămâne

în vigoare până la epoca când comitetul societății va constata că numărul membrilor înscriși în societate și mai cu seamă suma totală a cotisațiunilor vor fi suficiente pentru a centraliza în mâinile Comitetului administrația și gestiunea acelor diferite așezăminte.

Cu alte cuvinte: făcându-se la un moment dat adunarea cheltuelilor de întreținere a ziselor așezăminte,—bine înțeles nu pe baza funcționării lor actuale, căci atunci crearea societății ar fi inutilă, ci astfel casă li se poate da toată dezvoltarea dorită—și constatându-se că intrările pe cari societatea va putea compta sunt de ajuns pentru acoperirea bugetelor acelor așezăminte, atunci ea va lua în mână administrarea lor întreținându-le din casa societății. Numai atunci dar dările voluntare cu care susțin azi acele instituțiuni vor înceta și membrii societății nu vor mai avea, de atunci înainte, altă cotisațiune de plătit de cât acea cu care se vor fi înscris în societate.

Persoanele care se află în acest moment în capul așezămintelor de cult, instrucțiune și bine-facere și care și-au câștigat în cursul anilor drepturi la recunoștința tuturor prin desinteresatele silințe ce și-au dat și care au dobândit și experiența necesară pentru conducerea lor, vor fi parte desemnate de către societate de a continua în numele ei direcțiunea instituțiilor respective și parte—aci e vorba de aceia cari nu vor fi în Comitetul societății,—atașate ca membrii onorifici pe lângă comitetele speciale ce se vor institui pentru fie-care din menționatele așezăminte.

Fixarea cotisațiunilor este lăsată la libera apreciere a fie-căruia din membrii. Fie-care se va gândi la importanța capitală a operei întreprinse și se va înscrie cu o dare cât se va putea mai mare, căci cu cât veniturile vor fi

mai mari cu atât și binele pe care societatea îl va putea realiza pentru copiii noștri, pentru bolnavi, bătrânii și suferinzi va fi și el mai mare.

*

Printre factorii cari ar contribui la pretinsa putere a Israeliților, detractorii noștri nu uită nici odată de a releva solidaritatea miraculoasă care ar exista între fiii lui Israel. După ei în acest factor trebuie căutat explicația secretului pentru ce Israeliții nu au dispărut ca rasă nici după toate persecuțiunile și vexațiunile pe cari au avut a le îndura în cursul secolilor și pentru ce din contra ei sunt tari și puternici.

Ar fi oare bine ca să le răpim această credință și să le arătăm cruda realitate? Răspundem cu un categoric nu, căci fiind dat modul atât de puțin cavaleresc cu care luptă contra noastră antisemiții, suntem siguri că convincțiunea slăbiciunei noastre, departe de a 'i îndupleca de a părăsi lupta cu un adversar slab și neputincios, îi va face din contra a continua lupta cu mai multă îndărjeală.

Ah, nici odată puțină solidaritate între Israeliți nu a fost mai necesară decât acuma și dacă avem o rugă ferbinte de adresat cerului este cea ca să merităm în toată puterea lui reproșul ce ni se face că suntem solidari unii cu alții.

Iste.

Ferdinand D. Mocatta

D. Ferdinand Mocatta unul dintre cei mai distinși membrii ai Comunității Israelite din Londra, a venit zilele trecute la 5 Octombrie, în București, vizitând cele mai însemnate așezăminte de bine-facere ale *Capitalei*, între cari și instituțiunile Comunității noastre. D. Mocatta a vizitat spitalul Israelit *Caritas*, Asilul pen-

tru bătrâni, școala „Iacob și Carolina Loebel“, școalele Comunității spaniole, Templul coral, ș. a. Impresiunea ce au făcut aceste instituțiuni asupra marelui filantrop englez, a fost,—după cum s'a și exprimat—foarte favorabilă, recunoscând cu atât mai mult sacrificiile noastre pentru aceste instituțiuni, cu cât știe, că Comunitățile noastre sunt lipsite de orî-ce organizare. D-sa a vizitat mai multe persoane între cari cităm pe d-nii P. S. Aurelian, Principele Dimitrie Ghica, Titu Maiorescu, Tache Ionescu, etc.

De aici d. Mocatta a plecat la *Sinaia*, unde a petrecut vr'o două zile. La *Sinaia* d. Mocatta a avut distinsa onoare de a fi invitat de către *Maiestatele Lor* la dejun și prânz, după cum anunță „*Monitorul Oficial*“ de la 28 Octobre a. c.

Joi, 12 Octobre, a sosit la *Botoșani*, unde a vizitat pe d. Hasnaș, primarul orașului și alte notabilități din Botoșani. Ruinele rămase după incendiul de la 3 Iunie a. c. au emoționat adânc pe marele filantrop, care dovedise un interes viu pentru starea deplorabilă a Comunității Israelite. În convorbirile ce le-a avut cu membrii însemnați ai Comunității, i-a îndemnat să facă tot posibilul pentru ca să se redeschiză Școala de băeți și să se înființeze și o școală de fete. D. Mocatta a vizitat și spitalul Israelit, condus cu atâta desinteresare și cu cel mai strălucit succes de d. *Dr. Kalischer*, pe care l'a felicitat pentru buna stare în care se află acest institut atît de necesar. Aflăm că d. Mocatta a dăruit vr'o 400 fr. pentru spital și alte așezăminte pioase.

Din Botoșani d. Mocatta a plecat la *Iași* ¹⁾ unde a vizitat spitalul Israelit, Școala de băeți, susținută de *Junimea Israelită*, acea situată la Podul Roșiu și Școala de fete. Toate aceste instituțiuni au putut dovedi d-lui Mocatta, că și Comunitatea din capitala Moldovei aduce destule sacrificii pentru căutarea bolnavilor și instruirea junimei. După informațiunile noastre distinsul nostru coreligionar a dăruit pentru toate menționatele instituțiuni vr'o 20 funzi. Înainte de a părăsi țara d. Mocatta a înmănat d-lui Jacques de Neuschotz 1000 fr. rugându'l să-i înainteze prințului Dimitrie Ghica, președintele societății de bine-facere „*Elisabetha Doamna*“, ca ofranda pentru sërmani după cum a publicat *Monitorul Oficial*, de Duminică trecută.

1). A se vedea mai la vale, corespondența din Iași.

ANTISEMITUL BUTCULESCU DEMASCAT

I.

Unde sunt hoții și unde cinstiți?—Foaia antisemitică din Craiova, „Opiniunea“, a publicat o notiță cum că *D. Butculescu* a a-fișat vinderea materialului din care e construit localul expoziției,—local, ridicat de comitetul organizator din Craiova.

Foaia în cestiune, în numărul de la 18 Oct. a. c. revine asupra acestei cestiuni și se întreabă :

Avea drept d-nul Butculescu se face aceasta ?

Nu.—Orî cine poate vedea de ce fost-a călăuzit d-sa să facă aceasta.

Chiar dacă ar avea să primească, cum se zice, vre-o sumă de bani cheltuiți cu expoziția ; chiar dacă, după cum ni se spune, s'ar fi oferit câte-va sume de bani pentru *Societatea Cooperatorilor* și d-sa voește a-i retrage, a nu-i socoti ca cheltuiți pentru clădirea localului, trebuia să lase ca Comitetul care a cheltuit atâția bani să publice licitație pentru vînzare ; de ce i-a usurpat drepturile ? Ce denotă aceasta ?

Dar, așa e făcut d-nul Butculescu.

Onorabilitate e aceasta d-nule ?

.....
Să ne ferim de contactul unor asemenea oameni și să trecem înainte.

Vîlul s'a ridicat : avis celor alte orașe unde d-nul Butculescu o mai avea de gînd a face Expozițiuni.

Sub titlul „Antreprenorului expozițiunii din Craiova“, aceeași foaie publică următoarele la adresa antisemitului D. C. Butculescu :

Cei cari caut a scăpa din nevoia în care singur s'aufundat, încearcă, tot-d'auna, a arunca, fel de fel de încriminări, calomnii și vorbe seci, spre a deturna atențiunea publicului.

În asemenea cas se găsește și antreprenorul expozițiunii din Craiova.

Cînd *faptele îl sdrobesc*, țipă ca o femeie rea. Ar voi să se a-gațe de orî ce, ca și cel ce se înecă. Ajutor i se dă.—De către cine însă ?—Precocel corect, secretarul său intim, și cei alți trei palizi indivizi, cari nu cedează întru nimic primului lor coleg, a-leargă pe întrecute.

Pericolul e mare ; îl simt. Craiovenii au dat alarma. Acești *cinci cooperatori de contra-bandă, dăduseră năvală asupra banilor străini*. Când li se spuse că nu mai e loc de joc, încremeniră. Cutezătorii însă, nu-și perdură sărita ; imediat, trupa exploatătoare, își împarte rolurile : insultele încep, infamiile curg.

Cine n'a văzut pe cei cari ar trebui să-și acopere capul cu ceușe, cu cătă sfruntare au început a asvârli infectul lor venin, asupra a tot ce e onest, corect și respectat de către toți. N'a ramas nici un nume, mai în vedere din orașul Craiova, fără a fi mânjit de către *murdarii răutăcioși*. *Argumentarea lor a ajuns la paroxism.....*

Apoi vorbind de d. Romanescu, care se află în oare-cari neînțelegeri cu d. Butculescu, „*Opiniunea*“ se exprimă între altele în modul următor :

Orașul întreg știe a face deosebire între d-nul Butculescu și simpaticul domn Romanescu. Toți cunosc îndestul pe acest fiu al Craiovei, spre a putea spune, *pretinsului președinte* al cooperatoarelor, că acolo unde există onoare, corectitudine, nu poate lipsi curagiul. Că, numai păcatul întunecă conștiința și intimidează voința.

Când o frunte senină și albă e purtată cu mândrie, silește pre cele abătute să se incline ; deci, la o parte, și salutați cu respect !...

În zadar calomniați, căci nu rămâne nimic. Nici scopul de a distra pe cetățeni de la atențiunea ce dau instrucțiunii ce vi se face, de către magistrați—nu l'ați ajuns.

Fii ai întunericului, intrați în vizuină, căci nu prin uritele voastre umbre, veți înegri, pre cei al căror trecut lucește spre marea mulțămire a celor cari știu cum trebuie prețuiți oameni ca Romanescu și alții.

II.

Incunoștiințare.—În „*Opiniunea*“ de la 18 Oct. a. c. citim următoarea înștiințare semnată *C. Lecca* :

D-nul Dim. Butculescu anunță că se vinde expozițiunea cooperatoarelor Români din Craiova. *Previn pe cei ce s'ar gândi la această achizițiune că imobilul aparține D-lui Mihail Haralamb, și prin urmare s'ar espune să pearză ori-ce sumă ar da celor cari caută să vînză un lucru străin.*

III.

Consecințele unei înșelăciuni. Sub acest titlu „*Opiniunea*“ de la 25 Octombrie scrie cele ce urmează :

Totți știu că Comitetul Craiovean al expoziției, entusiasmat de promisiunile amăgitoare ale d-lui Butculescu, a căutat să dea acesteia întreprinderi, tot concursul posibil. Nimic n'a cruțat. Membrii sei au desfășurat cea mai deplină activitate; au căutat să remedieze insucceselor ivite cu cei ce d-nul Butculescu îi recomanda și în fine s'au dat solidari datorii pentru sume destul de însemnate.

Comitetul, compus din tot ce orașul are mai distins și cu greutate, a crezut după esplicările intenționate date de către antreprenorul expoziției, ca proporțiune păstrată, Craiova va avea un număr mai egal cu cele-l'alte orașe ca vizitatori și un spor firesc în participarea exposanților.

Nu știa și nu puteau bănui măcar că d-nul Butculescu va avea cutezanța a se trece de președinte al unei societăți *dissolvate* în urma unui *scandal* provocat tot de dânsul, și că era alături cu adevărul când anunța sosirea cooperativelor cari, *il expulzase, sub acuzarea de abus de încredere și escrocherie*.

Ce a rezultat de aci? Insuccesul natural și logic la care se aștepta neapărat, *imaginarul președinte al fictivilor cooperativi*, strălucita absență a tot ce e adevărat cooperativ, decepțiunea tuturor vizitatorilor și firescul *svon* despre *imensul fiasco* datorit acestui cutezător scormonic.—De aci, deci, pagubi imense, procese în perspectivă, despăgubiri și scandaluri zise cooperative.

Lotăria, a cărei înființare s'a autorizat de guvern ca o deferință acordată Craiovenilor și numai după ce s'a încredințat de neparticiparea *mult onestului președinte al cooperativelor sei*, lotăria chiar se resimte de aceste consecințe, căci multe județe au înapoiat biletele, în formă, sub cuvânt că nu s'au găsit cumpărători, în realitate, că asociațiunea d-lui Butculescu le prezintă aceleași rezultate, ca cu cea din București, înființată tot pentru un asemescop....

IV.

Notite interesante privitoare la persoana d-lui Butculescu. Tot „Opiniunea“ (de la 25 Octombrie) din Craiova, scrie următoarele despre d. D. C. Butculescu :

E iubitor de argint cu pasiune. Prinde milă nespūsă de *banii străini* ce i intră pe mână. Se laudă singur și e fricos ca epurile.

Dacă ar fi fost evreu în adevăr, nu putea să adune la un loc toate aceste calități.....

Când,—se întreabă „Opiniunea“—mamartirul corectitudinii, zisul

președinte al cooperativelor, care l'au părăsit, va pune pe public în pozițiune a vedea împede ce a făcut cu cei 10000 franci, încasați până în ziua de 4 Septembrie ?.....

ALUNGĂRI

Din *Fiatra* primim o scrisoare de la 24 Octombrie a. c. prin care d. *Ceri-Negura*, ne comunică următoarea copie după somația adresată Evreilor de către primăria comunei rurale *Hangu*:

Regatul României

Primăria comunei rurale *Hangu*.

Somațiune

Considerând că D-v. nu ați îndeplinit formele prescrise de Art. 4 din legea comunală și Art. 10 din decisiunea No. 37 din 29 Iulie anul 1887 a dispus depărtarea D-v. cu familiile de pe teritoriul acestei comuni.—Vă somez ca în termen de 10 zile să vă regulați afacerile ce veți fi având și tot în acest termen să părăsiți teritoriul acestei comuni, la neurmărire se va recurge la mai departe mijloace legale.

Primar : *Ardeleanu* (L. S.).—No. 1186.—Notar : *Dimitriu*... — 1887 August 17. — D-lui *Alter Grünberg* din comuna *Bobotești*.

Evreii din *Bozieni* și din *T. Buhuș* au primit asemenea somații.—După termenul acordat de numitele somații s'au executat isgonirea lor, și sunt într'o mizerie mare. Unii s'au rugat la prefectul local ca să-i acorde șederea în comună încă până primă-vara viitoare și a nu fi isgoniți tocmai acum în ajunul iernei; nu știu dacă s'a acordat această cererea câtor-va dintrânsii. Un evreu anume *Simon Zaharia* din *Budești-Ghica*, născut în acest loc, din părinți asemenea născuți aci, căruia i-a murit un fiu în resboiul pentru independență de la 1877—78 și are unul sub drapel, a fost isgonit cu cei zece copii ai săi, cu toate că posedă acte și auto-rizații; împreună cu dânsul s'au isgonit alte trei familii evreești.

În urma unor somații, *Ițic Beer*, posesorul moșiei *Târლაu* și *Herscu* sin *Nachman Tazloer* (născut aci) au fost de asemenea alungați.

Din *Buhuși* am primit de la d. *Arborc* o corespondență cu data de 27 Octombrie a. c. prin care ne comunică de asemenea mai multe isgoniri :

Între altele ni s'a relatat că în ziua de 16 Octombrie a. c. un evreu anume *Moise Hers Goldstein*, originar din Rusia, care de și

posedă un pașaport în regulă, plus un act în regulă prin care a trecut granița, a fost trimes pe jos până la Bacău fără a-i se da voie să se ducă cu trenul, cu toate că voia să plătească costul drumului atit pentru dânsul cât și pentru călărașul ce-l esporta.

Un alt evreu din comuna *Rosnov*, acest județ, fiind aci în ziua de 23 Octobree a. c. a fost dat afară din acest târg, cu toate că avea acte și chitanți de toate dările ce le plătește acolo.

Alți trei evreii, stabiliți aci, au primit ordine de a pleca din acest târg, dar după oare-cari stăruințe ale proprietarului de aci, li s'a îngăduit de a mai rămâne încă în localitate.

CRONICA INTERNĂ

Abonații noștri care 'și-au schimbat domiciliul sunt rugați să bine-voiască a ne face cunoscută noua lor adresă, pentru a nu suferi întârziere în primirea Revistei.

* * *

Știri judiciare. *Procesul Fior* care era să se judece din nou la 31 Octobree la Galați, aflăm că s'a amânat pentru ziua de 3 Noembrie. D. Giani a plecat deja la Galați pentru a susține cauza cea dreaptă a expulsatului Fior. Vom ține în curent pe cititorii noștri despre toate amănuntele acestui proces.

* * *

Zvonuri reu voitoare. Pentru a liniști spiritul public agitat de niște articole publicate privitoare la donațiunea Hirsch, le facem cunoscut că nu se știe bine dacă România va beneficia din donațiunea marelui filantrop. Deci publicul să nu fie indus în eroare și să nu se agite în zadar. Noi cari am fost cei dintâi cari am anunțat donațiunea d-lui baron M. de Hirsch, am publicat pur și simplu „pentru scopuri filantropice“, nevoind a publica lucruri ce nu există, sau cari sunt nesigure. Indată ce vom primi comunicări în această privință vom reveni.

* * *

Recensământul tinerilor. În ziua de 15 curent s'a început lucrările de recensământul tinerilor din clasa anului 1888. „Reclamațiunile celor interesați asupra înscrierilor se vor primi de către comisiunile de recensământ până la 15 Noembrie a. c. când ține cea din urmă ședință. Tot-odată să avertizează pe tinerii supuși streini care vor fi înscriși în tabelele de recensământ, că ei

trebuie să se prezinte la timp cu actele lor în regulă înaintea comisiunilor de recensământ, sau cel mai târziu înaintea consiliului de revizie, pentru a fi șterși de pe tabelele de tragere la sorți, cunoscând că o dată recrutați, nu vor mai putea fi șterși din cadrele armatei, de cât după ce calitatea lor de străini s'ar aproba prin tribunal, ca unii ce urmează a se supune legilor țării în care trăesc.

* * *

D. Maxime Du Camp, membru al Academiei franceze a fost felicitat, precum se știe de d. *Ad. Franck*, pentru lucrarea sa intitulată *Bine-facerea Israelită la Paris* și publicată în *Revue des Deux Mondes*. Afară de această mai multe ziare au anunțat acest studiu cu elogii bine-meritate la adresa autorului; din aceste ziare cităm: *L'Univers Israelite* din Paris; *The Jewish Chronicle*, din Londra, *The Menorah* și *The Hebrew Standard* din New-York, etc.

Traducerea acestei lucrări o publicăm în „*Revista Israelită*,” ca una ce merită a fi citită cu luare-aminte. Încă odată atragem atențiunea cetitorilor noștri asupra-î.

* * *

Maî mulți comercianți din București, Ploești, Galați, etc. cari au trimes obiecte la expoziția cooperativelor din Craiova — al cărui președinte era d. Butculescu — au fost chemați în cabinetul judeului de instrucție după cererea parchetului din Craiova, pentru a da informațiuni de sumele ce au plătit pentru obiectele trimese, cui anume le-au trimes și dacă posedă chitanță.

* * *

Societatea Geografică română a primit de la inginerul Iuliu Popper din Buenos-Ayres un album care coprinde vederi din *Tierra del Fuego*. Albumul e foarte frumos legat în piele de focă. Pe o placă de aur găsită în *Rio Carmen Sylva*, e săpată inscripția următoare: *Societăței Geografice Române — București. Expediția Popper*. Acest album coprinde conferința d-lui Popper, ținută la Institutul Geografic din Argentina, o hartă a țerei de foc, portretul exploratorului și opt-zece și cinci de fotografii înfăcișând diverse scene din expediție.

* * *

Mort din bătaï. Un abonat al ziarului *Națiunea* din Huși comunică următorul fapt cu data de 21 Octombree:

„In seara zilei de 16—17 a curentei în o stradă laterală din Huși, s'a găsit mort un *evreï*. Se vorbește cu siguranță că dece-

datul a fost ținut arestat și bătut la poliție, împrejurare care i-ar fi pricinuit moartea.

„Parchetul instruește afacerea.“

Trebue să observăm că scrisoarea care ne denunță acest fapt, e anonimă.

* * *

Leon Lebovici din Vaslui, care își urmează studiile în Viena, figurează de câți-va ani ca colaborator corespondent al mai multor reviste medicale din străinătate. Ast-fel la 1) *Medical Journal of Newyork*, 2) *Britisch medical Times of London*, 3) *Progres Medical în Paris* și 4) *Internationale Klinische Rundschau*, redactat de *Prof. Schnetzler*. — Acum în urmă D-r. Billroth, vestit clinician vienez, publicând o lucrare sub titlul de „*Aphorismen*“ menționează cu deosebită laudă eșcititatea cu care d-sa îi reproduce cursurile în *Medical Times*: ba, îl numește singurul care atât în privința conținerii cât și a stilului, îl reproduce așa de exact și cum ar fi produsul peniei sale.

Inregistrăm cu plăcere acest atestat de capacitate dat de un atare bărbat unui tânăr român.

Aci e locul a aminti, că d. *D-r. M. Schriener*, din *București*, și care a rămas în Viena ca medic practic, figurează asemenea ca colaborator statornic la mai multe reviste medicale însemnate din străinătate.

* * *

Medaliat. Prin decretul No. 2016 publicat în *Monitorul Oficial* de la 17(29) Octombrie, s'a acordat d-lui *Leopold Goldberger*, dentist din *Galați*, medalia *Serviciul Credincios*.

* * *

Ni se scrie că d. *Isidor Vermont*, elev absolvent al școlii noastre de bele-arte, a fost admis cu un succes strălucit în *Academia* de la *München*. Din mai multe sute de concurenți a fost admiși numai 10 și d. *Vermont* a isbutit a fi dintre acești din urmă. Ni se adaogă — zice *Lupta* — că tânărul artist a fost chiar felicitat pentru lucrarea sa de *Prințul-regent* al *Bavariei*, pe când acesta a vizitat localul concursului.

Felicitările noastre tânărului nostru compatriot.

* * *

Emigrarea Evreilor urmează fără întrerupere; acuma în urmă a pornit spre *America* mai mulți evreii din mai multe localități: Din *Iasi* a emigrat — anunțându-și plecarea cu opt zile înainte

la prefectura poliției din localitate — D. Benjamin Grünberg, croitor, cu soția sa Rifca (de 42 a.) și patru copii ai lor: Rosa (18 a.), Şame (16 a.), Ida Leib și Berl; o cumnată a lui Grünberg anume Feiga Glaser (38 a.) cu doi copii ai ei, Mirla (17 a.) și Michel (4 a.); Avram Schwarz (30 a.); d-na Dobrisa Marcus, văduvă, de 60 ani, împreună cu două fete ale ei anume Ester Moscovici. văduvă, de 33 ani, cu o copilă de 3 ani și Rebeca Marcus (22 a.) nemăritată.

Liberalul din Iași a publicat prin prefectura poliției, după cererea acestor emigranți, ca până în opt zile cei ce au vre-o pretenție în contra lor, să se adreseze la comisariatul despărțirii respective pentru a se regula în consecvență.

Din *Piatra* — după cum ne comunică d. Ceri-Negura, printr'o scrisoare de la 24 Octombrie — au plecat: Familia Nacht, opt suflete; Strul Leizer Saltzmann; Iancu Pălărieru; M. Lebelsohn, și un fiu al lui Avram Haim Şulem; toți aceștia s'au îndreptat spre America. — Tot din Piatra se îndreptează spre Palestina: Familia Abeles, vre-o zece suflete; familia Şmiel Miles, și câți-va membrii din familia Schildhaus — aceștia din urmă plec la 1 Noembrie. Alții se pregătesc de asemenea să plece.

Biata *Unirea* însă tot visează că Evreii vin de aiurea pe la noi !...

* * *

Doctorul Drasch *) Sâmbătă trecută a încetat din viață un om de bine, o figură originală și populară, vestitul doctor Drasch, pe care sărăcimea îl adora și'l plânge. La 26 Oct. rămășițele acestui medic filantrop au fost depuse în neagra groapă a cimitirului.

N'am cunoscut medic în țară care să fie atât de căutat ca Drasch. Procederile sale, câte odată violente, și caracterul său tot-d'auna desinteresat, isbândeile sale medicale și ajutorarea sërmanilor, făcuseră din Drasch, pentru mulțime, unul din doctorii cari inspira mai multă încredere. Chiar aceia cari contestau știința lui Drasch, în cazuri desperate, alergau la dansul, și adesea-ori aveau de înregistrat mântuirea.

Nu pot cerceta valoarea științifică a lui Drasch, constat numai popularitatea lui câștigată printr'o muncă d'o jumătate de veac pentru alinarea suferințelor sărăcimei din Capitală, printr'o activitate neobosită și printr'o desinteresare model.

Și Drasch era străin. Ce pildă pentru pământeni !...

La cimitir s'a văzut falnica figură a lui Drasch. Sieritul reposa-

*) Rom. Liberă.

tului, depus de Sâmbătă în capelă, trebuia să se pogoare liniștit ; fără pompă, așa cum voise mult regretatul medic, în mormânt. Cei cari au prețuit pe Drasch alergară însă la cimitir. Pe la ora 3 se găseau împrejurul sicriului peste 1000 de oameni, cari plângeau pe *doctorul fără de argint*. Vr'o 20 de coroane, între cari numărăm pe a primăriei Capitalei, col. Bibescu, col. Algiu, contesei Rosetti, dep. N. Fleva, comunei Călărașilor, și a societății meseriașilor, împodobeau modestul catafalc.

La mormânt, d. Nic. Fleva, într'o cuvântare emoționată, a făcut portretul marelui răposat, iar prof. Bergamenter a înfățișat în limba germană meritele medicului filantrop.

Tot acolo s'a hotărît o subscriere publică, pentru ridicarea unui monument funerar, care să consacre pomenirea acestui modest făcător de bine, care ar fi putut să strângă milioane, dar a murit sărac.

O notă neexplicabilă. Dintre toți medicii Capitalei, numai pe doctorul Felix l'am văzut la mormântul lui Drasch !

* * *

Se zice că ministrul instrucțiunii publice ar vrea, ca printr'un regulament să interzică exercitarea dreptului de profesor particular ori-cărei persoane.

* * *

În „**Progresul Medical Român**“, No. 38 de la 24 Octombrie, distinsul medic, d. *Dr. A. Blumenfeld*, schițează un însemnat discurs al *Dr. G. Bunge*, profesor de chimie fiziologică la Universitatea din Basel în Svițera, care își propune a dovedi că consumațiunea ori-cărui alcool, fără nici o excepțiune, e periculoasă sănătății și moralei. Vestitul profesor zice între altele : „Se admite de toți că în lupta rasei simitice cu cele-l'alte popoare ale Europei, sobrietatea și cumpătarea celei d'ântâi este una din armele principale. Antisemiții să înceapă agitația lor prin aceia lăsându-se de urâtul obiceiului de a se îmbăta cu bere.“

* * *

Comitetul pentru ajutorarea incendiaților din Botoșani ne trimite tabloul general al incendiaților de la 3 Iunie 1887.

Din acest tablou vedem că s'au dat ajutoarele 760 de persoane și anume : 6,919 lei din partea comitetului central și 51,249 lei din partea comitetului israelit..

Tot din acsst tablou mai vedem că pagubele suferite de cele 760 de persoane se urcă la 1,177,087 lei.

Președinte N. D. Dimitriu; Vice-președinte A. M. Elias; secretar A. Steiner; Casier I. Krainik; comptabil S. Gross; conservator I. L. Goldenberg; consilieri: S. Johnson, M. Steinhardt, D. M. Goldenberg, Ph. Leibovici și I. Critz.

Cotizația lunară e de doi lei n. pe lună. Numărul membrilor atinge deja un număr îndestulător și fondul e suficient pentru aranjarea ei complectă. Perspectivele sunt cât se poate de frumoase, comitetul fiind plin de zel pentru presperarea societății.

* * *

Aflăm cu deosebită plăcere că d. Samuel Marcu din București a obținut diploma teoretică de inginer mecanic la școala polytechnică din Zürich. — Inregistrăm cu bucurie această știre și urăm tânărului nostru coreligionar succes la studiile ce 'i mai rămâne să facă.

* * *

Falsificarea vinurilor a ajuns o adevărată calamitate la noi. Această falsificare se practică mai ales în birturile mai mari din capitală. Atragem atenția direcțiunii serviciului sanitar și în special d-lui medic-primar. Cluj / Central University Library Cluj

* * *

Daruri pentru școli. Ministerul exprimă mulțumirile sale prin *Monitorul Oficial* de la 20 Octombrie următoarelor persoane cari au bine-voit a face ofrânde pentru școli:

D. David Alpern, arendaș în Putna, a oferit o căruță de pae de secară pentru deprinderea la impletitura a învătătorilor comunei Făurenii.

D-nii I. Fuchs, Mendl Hecht și L. Wechsler, au contribuit pentru cumpărare de cărți copiilor săraci din urbea Mihăileni.

D. S. Herscovici din Neamțu a îmbrăcat doi elevi săraci.

D. Aron Vittner, arendaș, și d-nii Leizer Edlerstein și A. Schwarz comercianți, din județul Dorohoiu, au contribuit cu bani pentru cumpărarea premiilor ce s'au distribuit elevilor școalei din Marnonița.

D. Maer Weisengün, proprietar din jud. Botoșani, a oferit școalei de pe proprietatea sa cărți și alte obiecte în valoare de 100 l. n.

D. Iuster, posesorul moșiei Drăcșani jud. Botoșani, la dat 16 l. n. pentru cumpărare de premii elevilor școalei din Drăcșani.

D. Aron Iuster a contribuit cu cincă l. n. pentru plata muziceii la solemnitatea împărțirii premiilor la elevii școalei rurale din Târgu Burdujeni (jud. Botoșani).

* * *

Ziar nou. La Iași a apărut un nou ziar purtând numele de *Industriașul Român*, ziar industrial, comercial, social, economic, politic și literar. El apare *Mercurea*, *Vinerea* și *Duminica*. Ii urăm viață lungă și succes după misiunea ce 'i-o dă numele său.

Viață lungă. In despărțirea ^{*}II-a^{*} din Iași, Mincu Trecătoare, a murit la 19 Octobre a. c. d. Alter Caufmann în etate de 108 ani, vëduv.

Societatea istorică Iulius Barasch a numit o comisiune pentru *explorarea cimitirului din Iași*. Această comisiune compusă din 7 membri, sub președinția d-lui *B. Schwarzfeld* și secretariatul d-lui *M. Braunstein* 'și-a manifestat deja activitatea, vizitând de câte-va ori cimitirul și făcând copia mai multor inscripții importante prin conținutul și vechimea lor.

Comunicări noue a mai primit Comitetul de la d. *Dr. E. Schwarzfeld* din Paris copia dosarului afacerii acuzării de sânge din Focșani de la 1857 (după *Debats* din Paris), extrase din „*Dacia literară*“ (Iași 1844); d. *L. Șaieanu* în București un extras foarte important din : *Lettres sur la Valachie de Francois Resordou* (Paris 1821); *M. Asiel* în București tradițiuni din trecut, detalii asupra afacerii butoiului ce a cauzat somunității din București un proces de 30 de ani.

Pentru *biblioteca societății* au bine-voit a oferi, d. *Dr. E. Schwarzfeld* 3 broșuri; d. *M. G. Montefiore*, rabin în Paris, lucrarea sa „*Consultations rabbiniques*“; d. anticvar *H. Steinberg* 7 volume legate din „*Allgemeine Zeitung des Judenthums*“, toate incomplete; redacțiile ziarelor respective : *Hamelitz* din Petersburg, *Jewish Chronicle* și *Jewish World* din Londra . *der Volksfreund* din Iași.

Societatea a mai primit donațiuni de la d. *Adolf Rosenbluth* din Ploești o piatră litografică cu litografia dr. Barasch și de la d. *Iancu Weintraub* din Brăila operele lui Neugebauer : „*Beschreibung der Moldau. u. „Walachei“* a 2-a ed. și *Die Donau-Fürstenthümer*, ambele tipărite în Breslau, 1854“.

Contribuțiuni pentru returnarea clopotului cel mare de la Catedrala Mitropoliei din Capitală :

Sigmund Prager 10 l. n. Sigmund Iofnison 2 l. Haim Rosen 2 l. A. Berger 1 l. H. Goldstein 1 l. A. Moritz 1 l. Steiner Samuel 1 l.

CORRESPONDENȚA

Iași 25 Octombrie 1887.

Domnule Redactor,

Referindu-mă la cele publicate în stimabilul d-v. ziar de la 15 Octombrie No. 18 sub titlul „Două societăți importante în Iași“, vin respectuos a vă ruga să bine-voiți a publica în numărul viitor următoarele :

La 29 Septembrie a. c. având loc adunarea generală a societății „Junimea israelită pentru fondarea de școli“ fiind la ordinea zilei alegerea unui comitet pe timp de trei ani s'au ales următorii domni :

Președinte : d. S. Nachmansohn ; Vice președinte : d. Jacques Daniel ; Casier : d. Dr. C. Lippe ; Secretar : d. Max Wassermann ; Controlor : d. Salomon Strassberg ; Comisiunea școlară : d. I. Louis Klinger, d. Paul Iacobowitz și d. Isidor Iersawitz.

Conform statutelor Societății „Malbiș Arumim“, acest comitet va gira și afacerile acestei societăți.

Comitetul în una din ședințele sale ulterioare a hotărît în unanimitate de a se numi ca membru onorific al societății „Junimea“ pe d. Eduard Magosis pentru serviciile aduse de d-sa la rădicarea societății de la fondarea ei.

Pe de altă parte comitetul a luat decisiunea de a se îmbrăca 30 de elevi săraci din școala „Junimea“.

* * *

Profit de acest prilej de a vă înștiința ca d. *F. D. Moccatta*, cunoscutul filantrop, cu ocaziunea vizitărei diferitelor stabilimente de binefacere a orașului *Iași*, a donat următoarele sume prin intermedierea d-lui I. de Neushotz :

Opt lire sterlinge pentru Spitalul israelit ;—patru lire st. pentru școala societății Junimea ;—patru lire st. pentru școala din Podu roș ;—cinci napoleoni pentru școala de fete a Reuniunii femeilor israelite ;— 1000 l. n. în Bilete de bancă pentru a se trimete d-lui D. Ghica în București ca să fie împărțiți la săraci.

Primiți vă rog asigurarea osebitei mele considerațiuni.

Un Iașan

CRONICA EXTERNA

AUSTRO-UNGARIA

Viena. Dr. *Ph. Mauthner*, unul dintre cei mai cunoscuți și sti-mați membri ai Comunității Israelite a fost de curând nobilizat de către Impăratul Austriei.

— Mai multe ziare antisemitice au răspândit știrea falsă, că Dr. Ie-rusalem care, după ce a ruinat o bancă din Lipsca, și a luat-o la să-nătoasa, ar fi evreiu. Acest model de director al unei bănci nu numai că nu e evreu, dar a fost unul dintre cei mai înfocați an-tisemiți.

Budapesta. In juriul pentru examinarea funcționarilor căilor fe-rate ungurești au fost numiți inspectorul *Julius Schulman* pentru limba germană, secretarul Dr. *Ludw. Mezei* pentru istoria și ge-oграфия, inspectorul *Francisc Waechsmann* pentru fizica.

— In una din ultimele ședințe ale reprezentanților comunității, pre-sedintele d. *Moritz Wahrmann* a comunicat că în timpul din urmă; s'au făcut donațiuni în folosul spitalului Israelit 16300 florini pentru ajutorarea sermanilor 1000 fl. iar pentru alt ๑ diferite ins-titute pioase vr'o 800 florini.

GERMANIA

Breslau. Jubileul Dr. H. Graetz a fost serbat într'un mod foarte solemn. Cele mai însemnate comunități din Germania au fost repre-sintate prin anume delegați. Depeși și adrese de felicitare au sosit din toate țările și continentele. Comitetul instituit pentru aranjarea serbării a predat d-lui Dr. Graetz pentru scopuri științifice 11,000 mărci, după numărul volumelor—11—a operei sale istorice.

Lipsca Comunitatea Israelită a numărat la 1832 numai 140 de suflete, la 1858 713, la 1867 deja 1148, la 1875 2551, la 1885 3631 de suflete.

Colonia. Orașul și Comunitatea au pierdut la 24 Oct. prin moartea baronesei *Carlota de Oppenheimer* una din cele mai nobile și fi-lantropice femei, văduva răposatului Abraham de Oppenheimer. Fun-dațiunile acestei nobile femei sunt nenumărate, așa, a lăsat 300,000 mărci pentru spitalul de copii, clădit de dânsa acuma câți-va ani pentru suma de 700,000 mărci; orașului Colonia 150,000 mărci cu destinațiunea ca dobânzile anuale să se împartă la ani-versarea morții printre sărmanii creștini și evrei; pentru spitalul din *Bassenheim*, tot fundat de reposată, suma de 150,000 mărci,

107,000 mărci pentru alte așezăminte de bine-facere. La înmormântare au luat parte toate notabilitățile orașului, consiliul municipal în frunte cu primarul Dr. Beker, clerul catolic și toți funcționarii superiori.

Franfurt pe Main. La 1° Noembrie a încetat din viață Dr. *Jacob Auerbach*, vărul repos. poet Berthold Auerbach, în etate de 78 ani. Reposatul este autorul mai multor cărți didactice mult prețuite pentru învățământul religiunii și istoriei Israelite.

Berlin. La 22 Oct. a serbat Dr. *Martin Steinthal* a-90-a aniversare a nașterii sale și este cel mai bătrân medic din Berlin, unde exercitează cariera de medic de la anul 1823.

FRANȚA

Paris. Intre cei 220 elevi, primiți în școala politehică, se află 15 Evrei.

— Baronul Edmond de Rothschild are de gând să cumpere toate casele, cari înconjoară zidul templului vechiu din Ierusalim.

— Comunitatea importantă ruso-poloneză, care are de președinte pe d. Solinsky și ca rabin pe d. I. Lubetzki, și-a închiriat pe timp de 25 ani un local mare și frumos pentru rugăciune. Ceremonia inaugurării a avut loc cu mare solemnitate la 6 Octombrie, fiind prezenți marele rabin din Paris, d. Zadoc Kahn, rabinii Lehmann, Weisskopf, Dr. Klein și alte notabilități. Discursuri au fost pronunțate de rabinii Zadoc Kahn și Lubetzki.

— La suma de 12,719 franci, strânși de marele rabin din Paris, pentru incendiții din Ungaria, România și Rusia, doamna baroneasa Salomon de Rotschild a contribuit cu 6,000 franci, frații de Rothschild 2,500 franci, d. L. Taub și fii 500, Binefacerea Israelită din Paris, 500 franci, un anonim 200, etc.

— D. *Oppert*, membru al Institutului, este delegat de ministerul instrucțiunii publice, ca să 'l reprezinte la congresul literar și artistic, care se va întruni la Madrid.

În comitetele instituite pentru a organiza congrese și conferințe la expozițiunea universală de la 1889 sunt numiți ca membrii :

Secția IV. Științele matematice : D. *M. Lévy*, membru al institutului, profesor la colegiul Franței.

Secția V. Științe fizice și chimice : D. *Alfred Naquet*, senator.

Secția XI. Instrucțiunea : D. *Gustav Ollendorff*, director al ministerului de comerț și de industrie; d. *Cam. Sée*, consilier de Stat.

Secțiunea XV. Comerț : D. *H. Fould*, exportator.

RUSIA

St.-Petersburg. Știrea respândită prin multe ziare, cum că 64 studenți Evrei ar fi trecut la religionea creștină, fiind-că Universitatea din Charkow n'a vrut să 'i înscrie, se desminte. Rabinul din Charkow, *Dr. Segall*, înștiințează prin gazeta din Riga, că toată istoria de convertire e inventată și fără temei.

Varșovia. In timpul din urmă, multe familii din Polonia rusească au emigrat în Brasilia. După un ziar rusesc emigrațiunea a luat în anii din urmă proporțiuni atât de mari, în cât numărul emigranților Evrei în anii 1881—1886 s'ar urca la colosala sumă de 114,000 suflete.

Moscova. O fată israelită, *Rohel Sauerwein*, a scăpat de curând cu primejdia morții sale pe un băiat, căzut într'un puț. Din ordinul Impăratului, curagioasa fată a fost decorată cu medalia de argint, primind îndată și 25 ruble, cu speranța de a mai primi în ziua măritșului 200 ruble ca zestre, toate din casa privată imperială.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ȘTIINȚA LITERATURĂ ȘI BIBLIOGRAFIA

BINE-FACEREA ISRAELITA LA PARIS ¹⁾

de

Maxime Du Camp.

(Urmare),

Repet încă o dată, că sistemul ospitalier al asistenței publice este foarte bun; dar e neindestulător și nu poate răspunde la toate exigentele; din care cauză câte o dată e nevoie de a se închide porțile sale, cu toate că ar trebui să le deschidă...

Indianul pe care l'am zărit în sala bărbaților mi s'a parut singurul bolnav în stare gravă; cei-lalți aveau figuri de convalescenți și citeau ziare pe cari le cumpărau, sau cărți pe cari i le imprumuta biblioteca destul de bine îngrijită de casă. În divisiunea femeilor se primesc atât cele atinse de boale ușoare, cât și de boale lungi ce nu se isprăvesc decât o dată cu viața. O femeie încă tânără e întinsă pe pat; părul ei e negru, și fața-i nelipsită de grație, e d'o

1) După *Revue des Deux Mondes*. — *V. Rev. Isr.* numărul trecut.

paloare mată și profundă, fără nici o aparență de sânge sub această carne consumată ; zimbetul îi e prea dulce, privirea-i e aproape veselă și în care citește speranța. Întreb printr'un semn din ochi pe infirmiera, care îmi răspunde : «carcinomă». Cuvântul acesta m'a isbit. Bolnava nu l'a putut pricepe, n'a înțeles semnificarea-i, câtă vreme ea nu înțelege aceia a cuvântului «cancer».....

Iată o nevropată ale cărei suferințe se pot prelungi la infinit. Ea e așezată lângă pățisorul ei și citește. Are 21 de ani, e blondă, cu niște ochi albaștri foarte plăcuți și cu două sbenghiuri trandafirii pe obraji. I vorbesc, dar ea isbucnește într'un răs : «Aveți dreptate de a fi veselă, e singurul mijloc de a isgoni necazurile». Ea îmi răspunde : «Ah ! domnule, doresc atât de mult să plâng !» N'apucați să fac trei pași și un suspin sfâșietor mă facu să mă întorc. Capul îi e aplecat pe brațele-i rezemate de pat, e agitată de spasm, corpul îi tremură, se restoarnă înapoi și țipă într'un mod dureros. Plânsul ei e acela al suferinței crude și diabolic—plâns ce sfărâmă inima fără să atingă în carnea: nimica nu-i de făcut, trebuie a fi lăsată astfel până ce criza să se sfășească de sine-și. Atâta tinerețe, atîta forță aparență și cu toate astea nu e în stare să stăpânească mahnirea ce sbuciumă ființa întreagă ! Eram deja în coridoare și țipătele sermanei mă urmăreau încă, și mă faceau să cuget la lamentările fiicei lui Jephtheu.

Etagiul superior e consacrat copiilor ; ei sunt fragezi și compătimitori la privit, cu aerul resignat, care în tot-dea-una e trist de a 'l vedea la această vîrstă, când totul ar trebui să fie însuflețit și să suriză. Ei sunt așa de mici că rămâne cine-va uimit că nu vede vre-o doică la creștetul capului lor ; pățisorul lor e ceva mai mare de cât leagănul de copii. Unul-doi, mai în vîrstă decât cei-l'alți, sunt atinși de coxalgie ; eată unul, timp de o lună, nemișcat în culcușul seii ; multă vreme va mai sta încă, și poate că nu va e-și de cât diformat și schiop ca Iacob. Zăresc o copilă oarbă de cinci sau șese ani, foarte blondă ; ochii ei acoperiți d'o invelitoare deasă au închis'o în întuneric ; când cine-va se apropie, ea întinde mînuțele cu un fel de tandreță ce pare a solicita protecțiunea. Ea e rusă de naștere ; a fost adusă în Franța de muma sa, care fugise de asupririle slave, și care a părăsit'o înainte de a fi fost naturalizată franceză. De unde rezultă că copilă n'a putut găsi loc într'un stabiliment destinat pentru cei orbi și rămase în sarcina spitalului israelit care n'a întrebuițat nici un mijloc pentru a-i da instrucțiunea conformă infirmității sale. E grozav de compătimitor

de a o vedea : nici familie, nici lumina, nici instrucțiunea. Pentru ce ursita cea rea s'a infuriat asupra-i, și ce o să ajungă în viața-i dacă vre-o inimă bună nu se îngrijește și nu plătește pensiuinea ei la instituțiunea Braille ?

Odați izolate, fără comunicație posibilă cu sălile, sunt rezervate copiilor isbiți de boale contagioase : rușeolă, scarlatină, diphterie ; ele așa de bine combinate, dar cu toate precauțiunile, nu le a găsit îndestulătoare, și d. Alphonse de Rothschild făcu achizițiunea unui teren de 3000 metri, ce se află în mijlocul spitalului și care poartă numele familiei. E o grădină care surîdea primă-vara când am vizitat-o ; arborii nu sunt tineri, și umbra lor se întinde pe rămășițele unei peșteri stâncoase, aproape de un morman în fața unei case odinioară celebră. În veacul trecut, în vremea când satul de Picpus nu era încă lipit de Paris prin zidul înconjurător început în 1782 și terminat la 1803, această casă țărăneasca aparținea domnișoarei Clairon, pe care gurile rele au poreclit-o Fretillon. Acolo schimba dansa cu Marmontel ideile sale asupra artei dramatice comentând arta de a iubi ; acolo fără îndoială primi dansa epistola lui Voltaire :

„Toi que forma Vénus et que Minerve anime !“

și de acolo, cu toate că era de cinci-zece de ani impliniți, plecă dansa ca să guverneze margraviatul de Anspach. Din acest «asil câmpenesc» unde «jocul și veselia» se îngrămădea în jurul «ficei lui Melpomène», nu rămâne decât o amintire constatată în actele proprietății. Casa s'a daramat și în locul ei s'a ridicat pavilioane exclusiv destinate a primi copii atinși de boale transmisibile. Această era un mare act de bine-facere, o bine-facere mai mult în socoteala fondatorilor și protectorilor spitalului. Locul e bine ales, înconjurat de arbori ce respândesc un fel de răcoare în jurul lor, și alungă epidemiile.... Idealul era că fie-care speciă de boală să aibă spital particular. E un vis, o știu, dar nu e reu câte-odată de a visa deștept.

Când copii, tratați în divisiunea lor specială, sunt recunoscuți scrofuloși sau anemici, ceia ce se întâmplă dese-ori printre lăstarele populațiunei sêrace ale Parisului, ei se trimit la marginea mării, la Berck, într'o casă ospitalieră pe care au fondat'o, o posed și o întreține domnii Edouard și Arthur de Rothschild, în memoria tatălui lor Nathaniel. E o proprietate particulară, un stabiliment privat exclusiv atribuit copiilor israeliți și situat nu departe de marele spital clădit prin asistența publică a departamentului Senei. În adevăr, nici că se poate face mai bine, și mica Comunitate evree, că-

lăuzită de familia a căror bine facere e bogată, seamenă, ca un stră în stat,—constituită în guvernământ neatârnat și caritabil pentru a aduce într'un mod mai eficace ajutoare nenorociților de care poporul evreu e greu încercat. Bogăția înlesnește totul, fără să facă economii și să se dea într'un mod spontan și zeciuială—*maaser*—celor nenorociți.

Serviciile pe cari spitalul israelit le a făcut și le va face, vor fi apreciate prin faptul că din ziua creației sale—5 Iulie 1852—până la 1 Mai 1887—spitalul a primit, a ospătat, și a îngrijit 31,956 de bolnavi. Afară de această se dă consultațiuni gratuite, la care e admis ori și cine, fără distincție de origină. Oamenii cartierului profită cu atât mai mult de ele, cu cât medicamentele prescrise, preparate la farmacie și procurate în abundență de casă, nu le costă mai scump de cât consultația. Consultații sunt așa de numeroși, ei imbulzesc astfel sălile ce le sunt rezervate, încât s'a simțit neapărată nevoie, pentru paza serviciului spitalului propriu zis, de a i limita la țifra quotidiană de patru-zeci. Această organizare e posterioară aceleia a spitalului și nu deatează în realitate decât de la 1858. De la această epocă s'a dat 205,110 consultațiuni; israeliții prea răspândiți în al XII-lea arondisment, n'a profitat de cât în proporție de trei la sută. Odată serviciul spitalului asigurat și acel al consultațiunilor terminat, misiunea internilor n'a luat încă sfârșit, căci ei primesc și acceptă de la predecesorii lor însărcinarea de a merge prin aceste cartiere impoporate și a vizita pe bolnavii indigeni cari n'a voit a intra, sau n'a putut fi primiți în spital, din cauza lipsei de loc. În acest caz încă, farmacia spitalului Picpus procură medicamentele. Dacă spitalul e exclusiv destinat Israelitilor, nu urmează de aci că e închis pentru bolnavii de alte religii sau pentru liber-cugetători. Ori-ce individ, victima unui accident pe calea publică este primit;... numărul bolnavilor primiți așa după întâmplare, reprezintă patru la sută din totalul general... La cererea lor sau a familiei lor, ei sunt asistați de surori de caritate sau de preoți din parochia lor. Mai mult încă, în cas de deces, casa — casa israelită — a spitalului, îngrijește de cheltuelile taxei municipale, a serviciului religios și a convoiului. Acest fapt demonstrează până la ce punct e împins principiul gratuității în acest ocaz. Când un bolnav vindecat trebuie să plece, el nu-i cu totul abandonat: se admite că slăbiciunea poate subsista încă, că convalescența n'a făcut încă loc unei sănătăți solide. Două fundațiuni speciale permit a prelungi odihna și a nu se îngriji imediat de ne-

cesitățile existenței : una (Betty de Rothschild) e destinată persoanelor cari au stat mai puțin de cinci-spre-zece zile la spital ; ajutoarele variază de la 5 la 10 fr ; alta (André-Gustave de Rothschild) se adresează bolnavilor pe cari spitalul le-a căutat mai mult de două săptămâni ; suma la care ei au drept de a primi, oscilează între 25 și 100 fr. Deci sistemul binefacerei ospitaliere e complet, și a daug încă, ireproșabil.

Acest spital, creat de James de Rothschild, și întreținut de venitul valorilor ce i s'a atribuit, și d'o subvențiune anuală de aproape 80,000 fr. procurată de Comunitatea israelită din Paris, comunică prin mijlocul unei grădini, cu ospiciul incurabililor. E o fundațiune particulară datorită doamnei James de Rothschild, care a făcut s'o construiască, a îngrijit'o cu cheltuelile instalațiunei și a legat prin testament o rentă de 800 fr. de fie-care pat. Casă, așa precum se află astăzi, a fost inaugurată la 15 Noiembrie 1877, în ziua aniversării morții bine-făcătoarei, și de generositatea căreia se folosesc șapte-zeci de infirmi incapabili de a 'și putea câștiga existența lor, și împovărați de nefericiri cari pun pe om pe aceeași treaptă cu bestia... Acolo am regăsit deplorabila trupă a elor incompleteți, ce se transportă din loc în loc prin mijlocul unor mici cărucioare, cari merg în cărje, unii amputați la oare-cari membre de scrofule, și unii amorțiți dincauza reumatismului... A-i vedea nefolositori lor însuși, incomozi celor-l'alți, excluși din viața reală și reduși în marginile tuturor inferiorităților, e cu neputință să nu te gândești la ființele pline de farmec, iubite, necesare, cari s'au dus prea de timpuriu, și a nu te revolta în contra ferocității naturei ! Aicea pe pământ, totul nu-i decât o enigmă neînțeleasă. Șapte-zeci de nenorociți, dintre cari trei-zeci și trei de bărbați și trei-zeci și șapte de femei, trăesc acolo la adăpostul ori-cărui pericol, bine nutriți, bine îngrijiti și într'o libertate relativ bună, așa precum le permite starea în care se află. Un personal de zece persoane—îngrijitoare și îngrijitori—sub conducerea unei infirmiere experte, îngrijește de dânsii. O mică livadă garnită cu bănci îi permite a se târa la aer curat și a se încălzi la caldura soarelui... La vreme posomorată, ei se strâng în galerii provăzute cu ferestre largi pe unde străbate lumina, căci se știe că aceste ființe diforme au trebuință de lumina pentru a nu cădea în lăncezie. Ici colea se ved pe ziduri un fel de bureți eșiți în afară : aceste sunt oare-cari semne cu ajutorul cărora se pot călăuzi cei orbi.

Sala de băi e regulată într'un chip oare-cum luxos și îngrijit cu

aparate speciale, prea bine combinate, destinate infirmilor și cari funcționează fără voie și fără știința lor; jumătate cel puțin dintr'inși e redusă la această abjecțiune; având nevoie de a fi supravegheați de aproape și a-i se schimba țolurile ca la copilul născuți. Dormitoarele sunt vaste cu un cub de aer îndestulător și cu paturi depărtate într'un mod convenabil unele de altele; arare-ori li e turburată liniștea, căci ospiciul nu primește epileptici cari sunt o cauză de accidente atât pentru cei-l'alți ca și pentru ei însuși. Cei mai veseli din acești sermanți stau în etagiul întâi; scara e prevăzută cu un „drum“ prin rogojină sau funii, care permite de a evita căderile, precauțiune excelentă pe care ași dori-o s'o vedă aplicată în toate diviziunile acestei grupe de construcțiuni ospitaliere, căci scările de lemn de stejar, ceruite, lucitoare, alunecoase, sunt periculoase pentru bolnavi, incurabili și bătrânii. Momentul așteptat în tot-d'auna cu nerăbdare este acel al prânzului; care se ia într'o sală aranjată cu mese de marmoră, și prevăzută cu farfuri de cositor; masa e presidată de o infirmieră însărcinată cu distribuirea porțiunilor. Ordinea e perfectă și curățenia în adevăr superioară; se zicea că din acest punct de vedere se pune o cochetărie ce seamănă unei prestațiuni în contra unei opinii acreditate.

Paralizia, myelita, hemiplegie, artrită persistentă, și-au trimis aci victimele lor, în mijlocul cărora se numără șapte sau opt idiști cu înfățișare stupidă cari rid și plâng fără nici o cauză; ei își târâie trupul cu greutate și își încrețesc obraji de mânie. Unii cu alții nu vorbesc de loc; ei sunt cântitori, horaesc, și capul lor are un fel de mișcare circulară... Unul din acești nenorociți, isbit de imbecilitate suferă de reumatism... când plânge își întinde membrele sale și se sbate în contra suferințelor pe cari le încearcă fără a putea să și le exprime.....Zăresc un altul care nu e tocmai bătrân, dar pe care l'a apucat amortirea: i s'au impietrit articulațiunile coxo-femorale și nu poate merge de cât pe patru labe; coapsele și gambele fiind firește mai lungi de cât bratele, corpul său formează un plan prea înclinat care îl dă chiar aparența unui animal. Pentru a-l așeza, se reazemă într'o parte de zid; dacă îl împinge cine-va el cade greu și inflexibil ca un buștean. El nu e trist și îi place viața.

Pe lângă dânsul se ține un băiat țeapăn, al cărui umeri largi pare a indica voinicia; el e redus în neputință de a și mișca mâinile fiind contractați și cari nu se pot mișca mai mult de cât acelea ale statuelor de bronz; nu poate lucra de cât cu pumnul închis ceia-ce l'condamnă la inacțiune. Într'un colț al galeriei zăresc ghemuit

un tânăr, ca și cum ar-fi voit să evite întâlnirea cu tovarășii săi și căuta liniștea singurității; e îmbrăcat cu o bluză albastră și poartă o bonetă de mătase neagră ce-i ajunge până la sprincene. La șgometul pașilor noștri el nici că se uită înapoi; el linge arătătorul mâinei drepte, îl examinează cu luare aminte și trece asupra celui stâng, după care reîncepe acelaș lucru; câte-odată intrerupe gestul său maniac, se uită pe pardoseală și descopere aci un grăunte de praf, aci o bucată de pae, și aci un fulg eșit din vre-o pernița; atunci se apleacă și culege aceste rămășițe uitate de mătură, le apucă cu grabă, le duce la gură și le înghite surâzând cu satisfacție. I se poate aplica cuvintele Psalmistului care a zis idolilor că au gură și nu vorbesc, au urechi și nu aud. El e sard, mut și idiot. Cu tot creerul sau lipsit de judecată, eu cred că, dacă a trecut prin spitalul din Bicêtre, el a știut să aprecieze locașul în care a intrat.

(Va urma)

Trad. : Ego.

VARIETATI

Averea familiei Rothschild.—Cu ocazia căsătoriei d-șoarei *A-lina Rothschild* cu bancherul *Edward Sassoon* din *Londra*, un ziar francez face socoteala averii de care dispune familia Rothschild.

Această avere se urcă la colosala sumă de *de treimiliarde și 200 de milioane*. Prin o curioasă coincidență, această sumă e întocmai țifra budgetului *Franciei*.

Apoape jumătate din această avere este a *Rothschilzilor* din *Paris*.

O dovadă despre enorma bogăție a casei de bancă din strada *Laffitte* este și faptul că acum două luni a plătit, fără ca operațiile să resimță cea mai mică turburare, suma de *372 milioane* partea d-șoarei *Elena Rothschild*, pe care aceasta și-a retras-o când s'a căsătorit cu *baronul Van Zuylen*.

* * *

Stöcker. No. 28 al *Revistei pentru biserica protestantă* scrie următoarele despre *Stöcker*: „*A spulbera neadevărurile și obrăznicile lui Stöcker, nu e o misiune plăcută.*”

R. PERL
LEGATORIA DE CARTI
10, STRADA BISERICA ENI, 10.
BUCURESCI

Esecută ori-ce lucrări de Legătoria, Papeteria, Galanteria și Cartonage, asemenea efectuează registre de Contabilitate, Cărți de Bibliotecă, Paspaturi și Rame pentru Cadre de ori-ee mărimi cu cele mai moderate prețuri.

COLECȚIUNEA ANULUI I

„REVISTEI ISRAELITE”

Un volum de peste 800 pagini, conținând articole privitoare la situațiunea israeliților din țară și străinătate, studii și dări de seamă literare, varietăți, etc. etc. Se vinde la redacțiunea Revistei cu prețul de 12 l. n. A se adresa : Str. Mircea-Vodă No. 12.

Un tânăr dispunând de câte-va ore libere, poate primi o meditație de clasele primare și liceale.

A se adresa la redacția acestei reviste sub numele *Xanophon*.

Iosef Kaufmann.—Piatra N.—Deposit de Dorna, brânzeturii variate de munte, brânză de Broșteni, etc. En gros & en detail.—Prețuri foarte eftine.

INCERCARE

ASUPRA

SEMASILOGIEI LIMBEI ROMANE

STUDII ISTORICE

DESPRE TRANSITIUNEA SENSURILOR

LAZAR ȘAINEANU

Licențiat în liter-e și filosofie

CU O ALOCUȚIUNE-PREFAȚA DE B. P. HASDEU

PREȚUL UNUI EXEMPLAR 8 LEI

A apărut: **Manual de Gramatica Limbei Ebraice**, cu de prinderi pentru aplicarea regulilor de *Lazăr Casvan*.

Publicat de Societatea pentru cărți didactice Israelito-Române.

Un ~~volum~~ de 130 pagini (7 coale în 8° plus 1½ coale pentru conjugarea verbelor). Se găsește de vânzare la autor, *Str. Mircea-Vodă No. 17* cu prețul de 1 leu 50, Librarilor se acordă un rabat de 15°/₁₀.

Les Juifs Français devant l'opinion par *Léonce Reynaud*, ancien trésorier payeur general. Paris, 448 pg. Prix 3 fr. 50. S'adresser: Rue de la Chaussée-d'Antin, 23, Paris.

Dicționar German-Român, de *L. Șaineanu* Prețul 6 l. n.

A apărut: **Catechismul elementar al Religiei Mosaice** de *Iulius Geiger*. Prețul 60 bani exemplarul.

I. ELIAS licențiat în drept dă consultații asupra orî-ce fel de procese civile, comerciale și penale, și se însărcinează cu executarea afacerilor de natura acestora.

Adresa: Calea Moșilor, Biuroul Fermo.